

TÖRTÉNELEM

7-8. évfolyamos tanulók számára

1. forduló

Beküldési határidő: 2026. október 19.

Név:

Iskola neve, címe:

Összpontszám	50p	
--------------	-----	--

Karikázd be az évfolyamodat!	7.	8.
------------------------------	----	----

Mohács 500

Magyarország története (1490-1566)

1. Jagellók kora

Válaszd ki, hogy az alábbi állítások, források melyik Jagelló uralkodóra vonatkoznak! Írd az állítások és források betűjelét az uralkodók neve mellé!

A) 1490-1516

B) 1516-1526

C) „Az országban bárhol lakó parasztok, hűtlenségük vétke miatt veszítsék el arra való szabadságukat, hogy egy helyről másra költözzenek, legyenek uraiknak feltétlen és örök szolgaságra vetve, kivéve a szabad és fallal kerített városokat, melyek a királyi felséghez hívek maradtak, és kivéve azokat is, amelyek uraik és az ország szent koronája mellett hűségükben kitartottak.”

D) „Ennyi és ilyen súlyos bajoknak, mindnyájunk nagy kárának valahára véget óhajtunk vetni. Meg akarjuk akadályozni azt, hogy még nagyobb veszedelembe süllyedjünk azon esetre, ha kegyelmes urunk, Ulászló király (ki nemcsak kegyelmesen, nagylelkűen kormányoz s fölntart minket, hanem több szabadságunkat megújította) férfiörökös nélkül találna el hunyni, és idegen fejedelem hazánkat erőszakosan elfoglalván, minket örökös szolgaságra juttatna. Mivel nincs a föld kerekségén nemzet, mely nem önvéréből, önnemzettségéből választja királyát, urát: mi sem engedhetjük, hogy országunk, mely a kereszténységet, várfoka és vértje gyanánt, minden kor a maga és övéi bő vérehullásával védelmezte, másoknál alábbvaló és boldogtalanabb legyen.”

E)

F) „...Isten kegyelméből Magyarország és Csehország királya stb. Nagyméltóságú Andrea Gritti úrnak, Velence fejedelmének [...]. Maga a török császár már csak három vagy négynapi járásra van Nándorfehérvártól; jön ellenünk és ez országunk ellen egész hatalmával, amellyel mi, mint nagy méltóságú uraságod már régebben értesült leveleinkből és követeinkektől, nagyon megcsappant erőink miatt nem érünk fel. Minden reményünk nagyméltóságú uraságod és más keresztény fejedelmek segítségével van, de leginkább uraságodéban. Ha nem érkezik a leggyorsabban, úgy véljük, levernek minket és ez országunkat.”

G)

H) „Nem tudok katonákat állítani, ahogy ígértem, még azok a parasztok is megszöktek mind, akik a Duna mellett voltak, ami kor látták a haderő csekély voltát és az urak távolmaradását. Talán még mindig azoknak hisz felséged, akik fejüket tették rá, hogy a császár [szultán] nem támad? Döntse el szent felséged, hogy így, asszonyomód akarja-e elveszteni az országot. Azt sem helyeslem, sem felséged, sem az ország szempontjából, hogy felséged mindig hosszan tanácskozik, s előbb az összes peres ügyeket akarja elintézni.”

I) Magyarország és Csehország királya volt.

I. Ulászló:

II. Ulászló:

II. Lajos:

10 pont	
---------	--

2. Mohács

Az alábbi forrás a mohácsi csatáról szól! Állapítsd meg a források és ismereteid segítségével, hogy az alábbi megállapítások igazak vagy hamisak! Válaszodat X-szel jelöld!

„[...] A napnak legnagyobb részét ezután az ellenségre való várakozásban töltöttük. [...] Amint a támadásra jelt adtak, az első csatarendben állók hevesen összecsaptak az ellenséggel; elsütötték összes ágyúikat. A támadás nem sok kárt okozott az ellenségben, bár sokkal hevesebb volt, mintsem katonáink számától várni lehetett volna; az ellenség részéről többen estek el, mint

a mi részünkről. Végre is az ellenség vitézül küzdő katonáink elől hátrálni kezdett, vagy azért, mert a mieink támadása viasszaszorította őt, vagy azért, hogy közelebb csaljon bennünket ahhoz a helyhez, ahol ágyúi voltak felállítva. Ekkor sebes vágatva érkezett a királyhoz Báthori András, és jelentette, hogy az ellenség meghátrált, mienk a győzelem. Előre kell nyomulni, és támogatni kell az ellenséget üldöző csapatokat. Erre árkon-bokron át mi is elősiettünk, s mikor arra a helyre értünk, ahol kevésse előbb folyt a harc, ott láttuk a mieink közül sokaknak, az ellenség közül még többnek a holttestét a mezőn szerteszét heverni; némelyek még életben voltak s leheltek. Vitézeink még mindig keményen helytálltak, s hőiesen küzdöttek az ellenséggel. [...]

A király nem volt már ekkor a mi hadosztályunknál; vagy az előtte álló sorok egyikébe ment át, minthogy már előbb úgy határoztak, hogy a király ne maradjon egy helyen, vagy azok ragadták őt ki a seregből, akiről mondtuk, hogy a király háta mögött álltak. Mindkét eset lehetséges volt. Némelyek azt állítják, hogy csatarendjének első sorát is elhagyva, egészen az első csatarendig előrement, s ott vitézül küzdött az ellenséggel. Én magam részéről ezt sem kétségbe vonni, sem állítani nem merem. Abban bizonyos vagyok, hogy sorainkból akkor tűnt el, mikor az ellenség ágyúi megszólaltak, s a jobbszárny futásnak eredt. [...]

Mikor az ellenség futásunkat látta, azt hitte, hogy ez csak cselből történik, ezért, vagy talán mert a harc kifárasztotta őket, sokáig csatarendben maradtak, s az éj sötétjének leszállta előtt tartózkodtak az üldözéstől.”

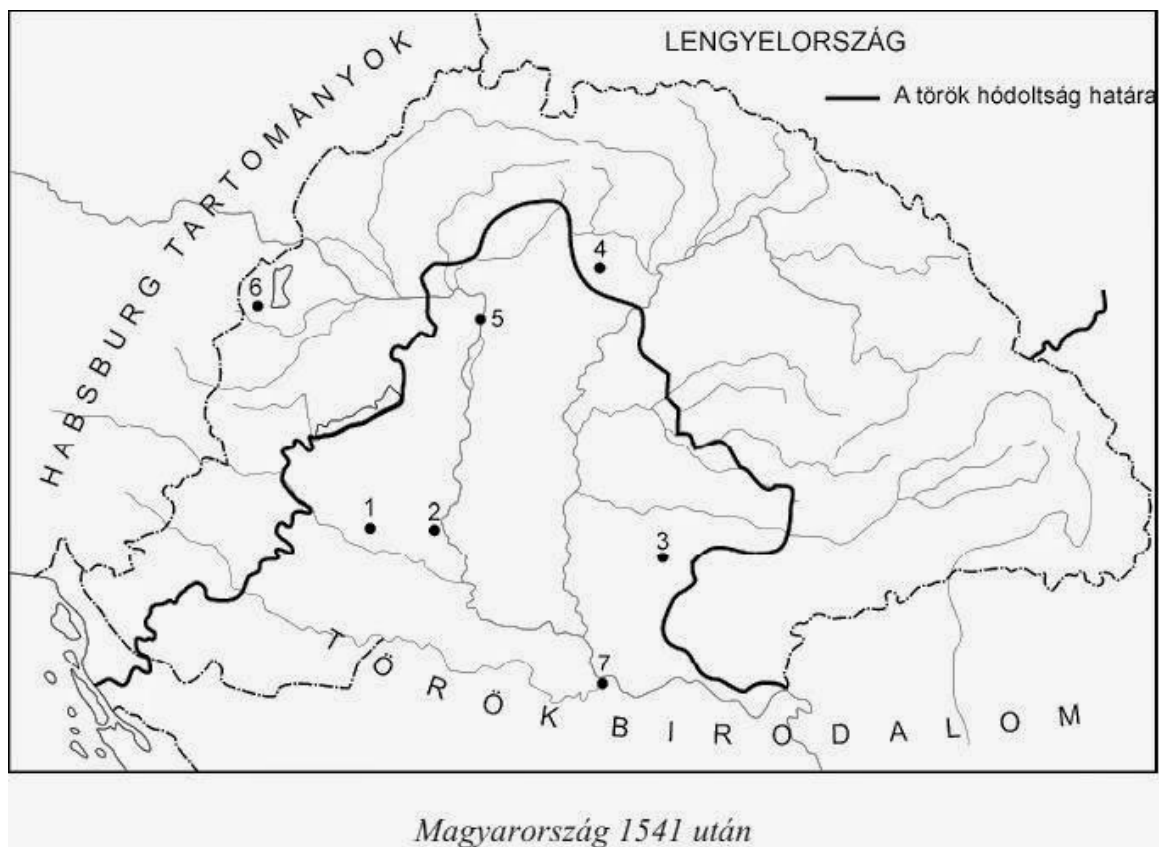
(Brodarics István krónikája a mohácsi csatáról)

Állítás	Igaz	Hamis
Már a csata elején látni lehetett, hogy a magyarok elveszítették a csatát.		
Brodarics István mások visszaemlékezése alapján írta meg a krónikáját, nem volt jelen a csatában.		
Tomori Pál volt a magyar csapatok parancsnoka a mohácsi csatában.		
I. Szulejmán vezette a török csapatokat.		
A csata elején több török katona esett el, mint magyar.		
II. Lajos király az első csatarendben küzdött.		
II. Lajos király a csatában halt hősi halált.		
A török rögtön üldözni kezdték a menekülő magyar hadsereget.		
I. Szulejmán ebben a csatában halt meg.		
Brodarics István esztergomi érsek volt.		

10 pont

3. A várháborúk kora

A térképen a török elleni küzdelemhez kapcsolódó városok szerepelnek. Használd történelmi atlaszt!

A) Írd a sorszámok mellé, hogy melyik város, vár, milyen esemény történt ott, mikor!

1. Város neve:

Esemény:

Évszám:

2. Város neve:

Esemény:

Évszám:

3. Város neve:

Esemény:

Évszám:

4. Város neve:

Esemény:

Évszám:

5. Város neve:

Esemény:

Évszám:

6. Város neve:

Esemény:

Évszám:

7. Város neve:

Esemény:

Évszám:

B) Rajzold be a térképre az 1552-es és az 1566-os török hadjáratok útvonalát! A két hadjáratot egyértelműen különböztess meg (színek, különböző vonalak), a térképen magyarázattal jelezd azt, melyik hadjáratot hogyan jelölted!

C) Hol halt meg Szulejmán? A térképvázlaton szereplő számot írd ide:

10 pont	
---------	--

4. Internetes kutatás

A mohácsi csata 500. évfordulója miatt az utóbbi években jelentős kutatások és ásatások folytak, amelyek megváltoztatták tudásunkat a csata előzményeiről, lefolyásáról, következményeiről.

Keress két olyan új történelmi felfedezést, tényt, amelyet korábban másképp tanítottak történelemből! Mutasd be röviden, hogy régen hogyan tanították, és most hogyan gondolják a történészek! Figyelj a megfogalmazásra is!

1. történelmi felfedezés, tény

Régi ismeretek:

.....
.....

Új ismeretek:

.....
.....

2. történelmi felfedezés, tény:

Régi ismeretek:

.....
.....

Új ismeretek:

.....
.....

8 pont	
--------	--

5. Mohács és a mesterséges intelligencia

Válassz egy tetszőleges mesterséges intelligencia programot! Pontos promptok megfogalmazásával kérj arra valószínű választ 10 egyszerű mondatban, hogy a magyarok hogyan nyerhették volna meg a mohácsi csatát! Írd le a promptokat és a mesterséges intelligencia választ is!

Promptok:

.....
.....
.....

A mesterséges intelligencia válasza:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

.....
.....
.....

Szerinted igazából lett volna esélye a magyaroknak a török legyőzésére? Válaszodat indokold!

.....
.....

Melyik mesterséges intelligenciát használtad? (erre nem jár pont):

12 pont	
---------	--

A versenyhez szükséges lexikai követelmények:

Fogalmak: bandérium, sarkalatos nemesi jogok, fő- és köznemes, szabad királyi város, bányaváros, mezőváros, zsoldos, végvár, szultán, szpáhi, janicsár, rendkívüli hadiadó, rendi országgyűlés.

Személyek: I. Szulejmán, II. Lajos, Tomori Pál, (Szapolyai) János, I. Ferdinánd, Jurisics Miklós, Fráter György, Dobó István, Losonczi István, Szondi György, Zrínyi Miklós (a szigetvári hős)

Kronológia: 1526 a mohácsi csata, 1532. Kőszeg ostroma, 1538. váradi béke 1541 Buda eleste, 1552 Eger védelme, Temesvár, Drégely Szolnok eleste, 1566 Szigetvár eleste,

Topográfia: Oszmán Birodalom, Mohács, Kőszeg, Eger, Szigetvár, Habsburg Birodalom, Erdélyi Fejedelemség, Hódoltság, Magyar Királyság (királyi Magyarország), Pozsony, Gyulafehérvár, Bécs.

A verseny szakirodalmi:

1. Borhegyi Péter, dr. Nánay Mihály: Történelem tankönyv 10. (OH-TOR10TA) 36-44. oldal
(Okostankönyv: https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_10_nat2020/lecke_02_005)

2. Száray Miklós: történelem tankönyv 10. (OH-TOR10TB) 40-48.

(Okostankönyv: https://www.nkp.hu/tankonyv/tortenelem_10_nat2020_b/lecke_02_005)

3. Autentika csatorna: Egy csata, amely örökre megváltoztatta Magyarországot - MOHÁCS 1526. <https://www.youtube.com/watch?v=tqERMUGDjTc>